

τημόνες ἐπροθυμοποιοῦντο τίς πρῶτος νά τὸν χειροκροτήσῃ.

Κατ' ἀρχὰς ἐγέλασα καὶ ἐγὼ, μιμηθεὶς τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ καθόσον ἡ ἀπροσῆνη αὕτη ἐπανελαμβάνετο, δὲν ἠδυνήθην νά μὴ προσέξω ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ ἤρχισα νά διαστάζω περὶ τοῦ κέρδους τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νά προσγίγη τῇ κοινωνίᾳ ἐν γένει ἐκ καταναλώσεως, ἐξ ἧς οὐδὲν προκύπτει διὰ τοὺς καταναλωτὰς ὄφελος. Μοὶ φαίνεται, ἔλεγα κατ' ἑμαυτὸν, ὅτι ὁ συνδαιτημῶν οὗτος ὅστις ἀποφασίζει νά πληρώσῃ τρία ἢ τέσσαρα φράγκα ἐκ τῶν χρημάτων του διὰ φιάλας θραυσθείσας, δὲν δύναται νά κάμῃ τὴν δαπάνην ταύτην χωρὶς νά ἐπιφέρῃ περιορισμὸν ἴσης ποσότητος ἐφ' ἑτέρας δαπάνης. Ὅ,τι λοιπὸν ὁ ὑλοποιὸς πωλήσει περιπλέον, ἄλλος τις ἔμπορος θέλει πωλήσει ὀλιγώτερον, ὁ δὲ κόσμος δὲν δύναται νά κερδήσῃ τίποτε ἐκ τοιαύτης διασκεδάσεως, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπόλλυσι τὴν ἐργασίαν, τὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποῖαν ὁ θραύσας τὰς φιάλας ἠδύνατο νά λάβῃ ἐκ τῆς χρήσεώς των, ἂν ἤθελον οἰκονομηθῆ.

I. B. ΣΑΙΗΣ.

ΠΟΣΟΝ ΛΑΛΟΥΣΙΝ ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἐπιστήμων τις Ἀγγλος ὑπελόγησεν ὅτι εἷς ἀνὴρ ὁμιλεῖ τρεῖς ὥρας τοῦλάχιστον καθ' ἡμέραν ἀνά ἑκατὸν λέξεις τὸ λεπτόν, ἧτοι 29 σελίδας ἐντύπους εἰς 8^{ον} καθ' ὥραν· ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἕκαστος ὁμιλεῖ 600 περίπου σελίδας καθ' ἑβδομάδα, ἧτοι 52 ὀγκῶδεις τόμους κατ' ἔτος. Ὡ τῆς δυνάμεως τῆς στατιστικῆς! Τοῦτο ἀκούσας περιεργὸς τις ἠρώτησε τὸν Ἀγγλον ἐπιστήμονα, ἂν ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Ο! yes! ἀπήντησεν ὁ Ἀγγλος στατιστικὸς· φρόντιζε ὁμῶς πάντοτε νά πολλαπλασιαζῆς ἐπὶ δέκα.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Περὶ τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Henri Thiers «Περὶ Σερβίας, περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς καὶ τοῦ μέλλοντος», ἐκδοθέντι τῷ 1876, ἐν ἄλλοις πολλοῖς ἀνέγνωσα καὶ χωρίον, ὅπερ καταχωρίζει ὁ συγγραφεὺς ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ed. Laboulaye «Σύγχρονοι μελέται περὶ Γερμανίας καὶ τῶν σλαυικῶν χωρῶν», ἐκδοθέντος τῷ 1856. Τὸ χωρίον ἔχει ὡς ἐξῆς· «Ὁ Σέρβος δὲν σκέπτεται μόνον περὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ αὐτονομίας, ἀλλὰ προβαίνει καὶ περαιτέρω λαμβάνει ὑπ' ὄψιν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Βοσνίους, Ἐρζεγοβινίους καὶ Βουλγάρους. Ἀνατραφεὶς ὑπὸ τῶν πατριωτικῶν ἀσμάτων, ἐμεγαλύνθη ἐν τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἡμέραν τινὰ θ' ἀναστήσῃ

τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Στεφάνου Δουσσάν, ἧς γνωρίζει ποία ἔσεται ἡ καθέδρα,—ὁ Βόσπορος. Ὁ Σέρβος δὲν γνωρίζει τὸ ὄνομα Κωνσταντινούπολις, διότι τοῦτο εἶναι ὄνομα πόλεως ἑλληνικῆς, δὲν γνωρίζει ὡσαύτως τὸ ὄνομα Σταμπουλ, διότι τοῦτο εἶναι ὄνομα πόλεως Τουρκικῆς. Τὸ Βυζάντιον ὑπ' αὐτοῦ καλεῖται *Τσαρριγράδ*, ἡ πόλις τῶν Τσάρων, ἡ πρωτεύουσα τῆς Σερβίας, ἡ ἑδρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Σερβίας.»

Τοὺς λόγους τούτους ἐσημείωσα, διότι ἐγενήθη ἐν ἐμοὶ ἀπόρημα πῶς ὑπῆρχε παρὰ τοῖς Σέρβοις τοιαύτη παράδοσις καὶ ἐγεννήθη τοιοῦτος σκοπός. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ Στεφάνου Δουσσάν ἐγένοντο κύριοι πολλῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, καὶ ἐσχημάτισαν βραχυβίον τινα σερβικὴν αὐτοκρατορίαν, ἀλλ' οὐδέποτε ἐγένοντο κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀνέμενον δ' ἐκ μεταγενεστέρων ἀναγνώσεων νά λύσω τὸ ἀπόρημά μου.

Εὐτυχῶς δὲν ἐβράδυνε πολὺ ἡ λύσις, διότι ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ, (8^{ον} σελ. 155) τῆς *Revue Géographique* ἀνέγνωσα βραχεῖαν σημείωσιν τῆς ἱστορικῆς ἐννοίας τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως *Τσαρριγράδ*, γεγραμμένην ὑπὸ τοῦ K. L. Leger, συγγραφεὺς τοῦ βίου τῶν σλαύων ἀποστόλων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Τὴν σημείωσιν δὲ ταύτην ἐθεώρησα καλὴν νά μεταφέρω ἐνταῦθα χάριν τῶν πολλῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Ἑστίας*.

Ἴδου τί λέγει ἐπὶ λέξει ὁ K. Leger·

«Ὁ κ. Κάμιλλος Rousset ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ τοῦ πολέμου τῆς Κριμαίας (σελ. 3) γράφει τὰ ἐξῆς·—Ἡ ὑπόθεσις τῶν Ἁγίων Τόπων ἐτέθη ὡς διάθεσις . . . πρὸς τὸ ἱερὸν ἀντικείμενον τῆς μοσχοβητικῆς φιλοδοξίας,—τὸ ἀρχαῖον Βυζάντιον, τὴν πόλιν τοῦ Κωνσταντινου, τὴν πόλιν τῆς ἐπαγγελίας, τὴν καλουμένην ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥωσικῇ *Τσαρριγράδ*, πόλιν τῶν Τσάρων—

»Δὲν ἐρχόμεθα νά ἐρευνήσωμεν ἐνταῦθα τὸ ζήτημα ἐὰν ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ ἦτο, ὡς λέγει ὁ K. Rousset, τὸ ἱερὸν ἀντικείμενον τῆς μοσχοβητικῆς φιλοδοξίας, ἀλλὰ μόνον νά προσφυλάξωμεν τὸν ἀναγνώστην ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ, ὅν ὁ σοφὸς ἱστορικὸς ἐξάγει ἐκ τοῦ σλαυονικοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως ταύτης.

»Οὐ μόνον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ῥωσικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ σλαυονικῇ, τῇ σερβικῇ, τῇ βουλγαρικῇ γλώσσῃ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκλήθη καὶ καλεῖται ἔτι καὶ νῦν *Τσαρριγράδ* ἢ μᾶλλον *Τσαρριγράδ*, πόλις αὐτοκρατορικῆ. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη αὐτῇ ὑπὸ τῶν Σλαύων τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας πρὶν ἢ ἔτι τὸ Βυζαντινὸν κράτος συνάψῃ σχέσεις πρὸς τοὺς Ῥώσους. Ἀρκεῖτω ἡμῖν ἐν παράδειγμα· ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, κληθέντος ἄλλως Κυρίλλου, τοῦ περιωνύμου ἀποστόλου τῶν Σλαύων, γεγραμ-